

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัว ชุมชน และราชการอื่นๆตามที่กฎหมายกำหนด

โดยมียุทธศาสตร์ในการปฏิบัติราชการในปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ได้แก่ การผลักดันให้เกิดสังคม สวัสดิการ การพัฒนาสังคมเข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การเสริมสร้างพลังทางสังคม การยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการด้านการพัฒนาสังคม อีกทั้งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนางานวิชาการด้านการพัฒนาสังคม สวัสดิการสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ และนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๘ รวมทั้งพันธสัญญาระหว่างประเทศที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจำเป็นต้องมีการสร้างองค์ความรู้และดำเนินงานวิจัย ให้สามารถพัฒนาข้อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ในการนี้จึงกำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางชี้นำสังคมในเชิงรุก ร่วมกัน และเสริมสร้างให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ในปัจจุบัน พร้อมกับการปรับตัวอย่างเท่าทันของกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อันได้แก่ ครอบครัว เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ สตรี คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และชุมชน ให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างเป็นระบบ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ รวมถึงมีการศึกษาทบทวน วิเคราะห์สถานการณ์ความต้องการงานวิจัยเพื่อให้สนองตอบตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การวิเคราะห์ความต้องการงานวิจัยที่ตอบสนองสถานการณ์ทางสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต การวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน การมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำแผนฯ คณะกรรมการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงมีมติเห็นควรให้สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกลุ่มการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาจากสถาบันวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อให้ได้แผนยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยมีความครอบคลุมทั้ง ๔ ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ การควบคุมและประเมินผลยุทธศาสตร์ อย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๑.๓ กลุ่มเป้าหมาย

หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มี ๓ ภาคส่วน ประกอบด้วย

- ๑) หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น
- ๒) ภาคประชาสังคม ได้แก่ สถาบันวิชาการ สื่อมวลชน ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน
- ๓) ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ทำการศึกษา

๑.๔ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้แผนยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่สามารถเป็นแนวทางในการจัดทำงานวิจัยได้อย่างมีทิศทางและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสอดคล้องตามแผนงานต่างๆ หรืออนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ สามารถบูรณาการในระดับหน่วยงานทางสังคมและหน่วยงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์